Från: [redacted]
Till: RLK Funk Registrator
Kopia: [redacted]
Ärende: WWF remissvar diarienummer RS 2024-0344
Datum: den 26 september 2024 15:53:50
Bilagor: Outlook-1yozaqbx.png
WWF resmissvar Samrådsförslag ny regional utvecklingsplan Stockholm.docx
WWF resmissvar Samrådsförslag ny regional utvecklingsplan Stockholm.pdf

---

Hej,

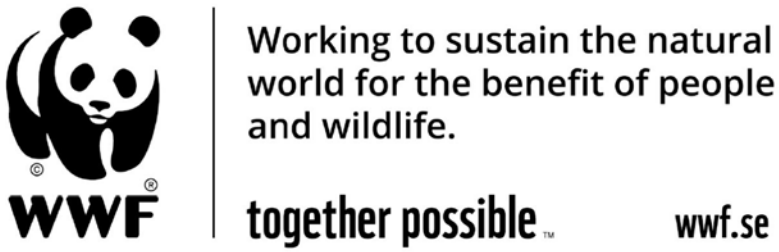
Bifogat Världsnaturfonden WWFs remissvar på Samrådsförslag ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm.

Hör av er om ni har frågor, om något behöver förtydligas eller om ni vill diskutera något av våra inspel ytterligare.

Allt gott,

[redacted] hållbar energi och stadsutveckling
Världsnaturfonden WWF/WWF Sweden
Ulriksdals Slott, SE-170 81 Solna
Sweden

[redacted]
www.wwf.se

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
[redacted]
Allmänt: info@wwf.se
[redacted]
www.wwf.se

Regionledningskontoret
Utveckling och regionplanering
Region Stockholm
Diarienummer RS 2024-0344

Ulriksdal 26 september 2024

WWFs remissvar på samrådsförslaget om ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm

Nedan följer Världsnaturfonden WWFs svar på de frågeställningar som vi anser är mest relevanta för vår organisation i det missiv som skickades ut tillsammans med samrådsförslaget. Svaren fokuserar på klimataspekter och inkluderar alltså inte alla aspekter som WWF arbetar inom. Exempelvis har vi valt att inte gå in specifikt på innehållet i samrådsförslagets 4e kapitel om Stockholmregionens rumsliga inriktning i denna första remissrunda.

Styrkor och utmaningar
- Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs?
- Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?

WWFs övergripande synpunkter:

- **Tydliggör klimatutmaningen och ta med den parallella krisen för biologisk mångfald:** WWFs övertygelse är att klimatfrågan måste hanteras parallellt med krisen för den biologiska mångfalden och att naturbaserade lösningar måste prioriteras. Dessa parallella kriser bör nämnas tydligare i utvecklingsplanen som två av de viktigaste utmaningarna att hantera framöver.
- **Organisation av omställningen:** Omställningen kräver ett starkare och mer sammanhängande arbete med minskade utsläpp, klimatanpassning och skydd, utveckling och restaurering av natur och biologisk mångfald. WWF anser att planen tydligare bör beskriva hur detta omställningsarbete ska organiseras och hur dessa områden hänger ihop för att synergieffekter ska kunna uppstå och inlåsningar undvikas.
- **Använd och utveckla region Stockholms roll som förebild:** WWF ser att region Stockholms ambitiösa mål och pågående arbete inom klimatomställning, hållbart näringsliv och naturskydd är en viktig del i Sveriges omställning. Region Stockholm har en viktig ledarskapsfunktion för andra regioner i Sverige och globalt i tider där nationell och EU politik inte ökar sina ambitioner i den takt som krävs. WWF uppmuntrar region Stockholm att i planen tydliggöra hur denna roll kan användas och utvecklas.

- **Utveckla tydliga ställningstaganden om hur en hållbar livsmedelsproduktion och -konsumtion kan underlättas i regionen.** WWF ser att regionens möjligheter att ta stark position för ett hållbart livsmedelssystem är stora, och att det är anmärkningsvärt att regionen inte lyfter livsmedelssystemet som ett viktigt område att adressera, särskilt med beaktande av att beredskapsfrågan är så aktuell.
- **WWF har ett tätt samarbete med flera kommuner i region Stockholm** med fokus på klimatomställning, mat och hållbar mobilitet och berättar gärna mer om det om intresse finns.

Områden som WWF tycker behöver utvecklas:

- **Öka ambitionsnivån för bättre tillgänglighet & hållbar mobilitet**: WWF uppskattar styrkan i Stockholmsregionens kollektivtrafiknät och satsningar på hållbar mobilitet men ser att det finns förbättringsbehov. Utvecklingsplanen bör tydliggöra att ambitionerna och insatserna behöver öka för att nå de resultat som krävs. I WWFs stadsutmaning One Planet City Challenge deltar flera kommuner i Region Stockholm. Alla har ambitiösa mål och ett gediget klimatarbete men ser stora utmaningar i att minska de fortsatt stora utsläppen inom trafiksektorn. I många fall handlar det om stora utsläpp från resor till och från arbetsplatser. Där har regionen en viktig roll att spela: både för att samla kommuner att utbyta kunskap och erfarenheter kring åtgärder och att samordna insatser för att ställa om. Läs mer om hur vi ser att detta bör se ut i våra inspel till Regeringens handlingsplan (WWF, 2023) och inspiration från hur städer arbetar i Europa i rapporten "Att göra en Gent" (WWF, IVL 2023).
- **Mer näringsliv som stärker hållbar utveckling**: WWF anser att det är bra att region Stockholm ser en roll för näringslivet i att stärka hållbar utveckling och en positionering av regionen som en kraft för grön omställning. Vi ser att regionen tydligare kan arbeta med utgångspunkt i att *allt* näringliv bör bidra till regionens utveckling på ett hållbart sätt. Utvecklingsplanen bör tydliggöra hur regionen arbetar för att öka näringslivets möjligheter att lösa klimatutmaningen men även hur arbetet ska formges för att stötta eller trycka på företag att minska sin klimatpåverkan. Ett exempel är informations-och kommunikationsteknologi, en av Stockholmregionens största sektorer sett till sysselsättning och omsättning, som kan bidra till mindre utsläpp genom ökad effektivitet i t ex byggnaders energisystem, transporter och jordbruk. Samtidigt behöver sektorn arbeta mer med utveckling av minskade utsläpp från potenta växthusgaser som vanliga material, t ex halvledare, ger upphov till.
- **Arbeta med naturbaserade lösningar:** WWF saknar tydliga strategier för naturbaserade lösningar i utvecklingsplanen, en utgångpunkt för att kunna lösa de parallella kriserna kring klimat och biologisk mångfald och samtidigt arbeta med klimatanpassning.
- **Skapa hållbar utbredning av urbana miljöer**: ett stort bidrag till utsläpp i urbana tillväxtområden är att urbana områden breder ut sig. WWF uppmanar regionen att utveckla en strategi för att minska den urbana utbredningen, trots ökande befolkning. Detta genom att samnyttja ytor och använda redan bebyggda ytor på ett mer effektivt sätt.
- **Bredda arbetet med lösningar på framtidens energisystem**: WWF ser att planen kan ta in fler lösningar för att framtidssäkra energisystemet. Exempel är hur flexibilitet i nätet kan vara en del av lösningen och hur lokal produktion hos medborgare behöver komplettera dagens storskaliga produktion.
- **Arbeta för att minska konsumtionsbaserade utsläpp**: Svenskarnas konsumtion ger upphov till stora växthusgasutsläpp i andra länder och WWF uppmanar regionen att

inkludera mål och åtgärder för att minska konsumtionsbaserade utsläpp för att kunna ta nästa steg i klimatomställningen.

- **Utveckla regionens potential för en mer hållbar livsmedelsproduktion**: WWF ser att en ökad produktion av livsmedel i närområdet skulle bidra till ett mer resilient livsmedelssystem.
- **Skapa hållbara matmiljöer i hela regionen**: Att göra det lätt för konsumenter och aktörer att göra rätt i livsmedelssystemet är en nyckelfråga. I matmiljöerna möter medborgare livsmedelssystemet, och regionen kan stötta en utveckling mot mer hållbara matmiljöer genom planeringsverktyg, de offentliga miljöer som man är ansvarig för och genom sin kommunikation.

Vision, mål och prioriteringar

- Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla regionens styrkor?
- Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför?

Mål som WWF ser behöver utvecklas:

- **Sätt ambitiösare klimatmål:** Region Stockholms mål är att säkerställa att Stockholmsregionen kan uppnå nettonollutsläpp 2045. WWF anser att målen behöver vara mer ambitiösa än så. Vi befinner oss i det avgörande årtiondet för klimatet och utsläppsutvecklingen de kommande åren avgör vilken värld vi och framtida generationer kommer att leva i. Det globala utsläppsutrymmet som är förenligt med 1,5-gradersmålet kommer att vara helt förbrukat inom 10 år om utsläppen inte minskar snabbare än vad världens länder nu har åtagit sig. Därför anser WWF att 2040 bör vara året då vi når för nettonollutsläpp i EU.
- **Sätt fler klimatmål:** WWF ser att regionen behöver komplettera med mål till 2030 och eller 2040 som säkerställer en rättvis omställning i linje med Parisavtalet. Dessutom behöver regionen anta mål om fossilfrihet, separata mål för negativa utsläpp samt sektorsmål, särskilt för transportsektorn.

WWFs inspel kring prioriteringar:

- **Koppla mobilitet med tillgänglighet:** WWF ser att det är viktigt att använda åtgärder för ökad tillgänglighet i utvecklingen av hållbara mobilitetssystem. Exempel kan vara lokala grannskapskontor för distansarbete och resande vårdcentraler. Inspireras gärna av arbetet kring landsbygdsmiljöavtal som metod att samverka med kommuner för att koordinera och effektivisera insatser. Se t ex IVL och Trivectors senaste rapport Landsbygdsmiljöavtal (2024)
- **Prioritera naturbaserade lösningar:** WWF ser att regionen behöver tydliggöra prioriteringen av naturbaserade lösningar som kan koppla ihop bättre livsmiljö med minskade utsläpp och bättre klimatanpassning.
- **Minska konsumtionsbaserade utsläpp:** istället för att fokusera på att ”göra det lätt att leva och verka klimatsmart” föreslår WWF att bredda prioriteringen till “minska konsumtionsbaserade utsläpp”. Det inkluderar på ett tydligare sätt även offentlig sektors konsumtion (offentlig upphandling av exempelvis livsmedel), samhällsplaneringens påverkan på konsumtion och konsumtion som sker inom ramen för näringslivets aktiviteter (exempelvis byggmaterial).

För Världsnaturfonden WWF

[redacted]
[redacted] klimat, mat & energi

[redacted]
[redacted], hållbar energi och stadsutveckling